

Д О
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД
№ 1744/01.10.2013 г.
НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР
НА СБАЛО-ЕАД, ГР. СОФИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ: проф. д-р Страшимир Иванов Каранов, дм

Научни специалности: Обща хирургия, Онкология

ИНСТИТУЦИЯ: Специализирана болница за активно
лечение по онкология-ЕАД, гр. София

ОТНОСНО:

Провеждане на процедура за защита на дисертационен труд на доц. д-р Елена Димитрова Александрова, дм, Торакална клиника на СБАЛО-ЕАД на тема: „Далечна преживяемост и локални рецидиви след органосъхраняващо лечение на ранния карцином на млечната жлеза” за присъждане на научната и образователната степен „доктор на медицинските науки” в област 7 „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.1 „Медицина”, научна специалност „Онкология”, с шифър 03.01.46. Научен консултант на дисертанта е проф. д-р Станко Киров Михалев.

Процедурата за защита е разкрита на основание чл.40 от Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния

състав в Република България, във връзка с чл.13(1) от Закона за развитието на академичния състав в Република България, изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СБАЛО-ЕАД, както и на решение на НС на СБАЛО-ЕАД (Протокол № 13 от заседание на 05.09.2013 г.)

Рецензията е съставена в съответствие с ЗРАСРБ, Раздел III от ППЗРАСРБ – „Единни държавни изисквания за придобиване на научната степен „доктор на науките“, както и изискванията на Глава II, Раздел II от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СБАЛО-ЕАД.

ЛИЧНИ ДАННИ ЗА ДИСЕРТАНТА

Доц. д-р Елена Димитрова Александрова е завършила висшето си медицинско образование през 1978 г. във ВМИ – София, МА. През 1992 г. придобива специалност по „Обща хирургия“, през 1998 г. – специалност по „Онкология“, а през 2001 г. придобива научната и образователна степен „доктор“. През 2001 г. придобива научното звание „старши научен сътрудник II ст.“ („доцент“) по „онкология – 03.01.46“.

Професионалният път на доц. Александрова започва през 1979 г. като ординатор в III коремна хирургия на Института за спешна медицинска помощ „Пирогов“. От 08.02.1981 г. до 2001 г. е „научен сътрудник III – I ст.“ в Хирургична клиника на Националния онкологичен център, София. От 2001 г. до момента е Началник на „Отделение по мамология и реконструктивна хирургия“ към „Торакална клиника“ на СБАЛ по Онкология, София.

Доц. Александрова има следните специализации:

1979-1981- Клинична ординатура по спешна хирургия в III коремна хирургия на Института за спешна медицинска помощ „Пирогов“ ;

1996 SIS курс по комплексно лечение на рака на млечната жлеза в MD Anderson Cancer Center, Houston Texas;

2007 г. ESMO - курс - Рак на млечната жлеза, София;

2010 г. EIO Milan, Italy курс по онкопластична хирургия с практически занимания;

2011 г. EIO Milan, Italy курс по сентинелна биопсия на лимфни възли при рак на млечната жлеза.

Доц. Елена Александрова членува в:

- Български лекарски съюз;
- Българска Национална Асоциация по Онкология;
- Българско хирургично дружество;
- Societe International of Senology (SIS);
- Balkan Union of Oncology (а от 2008 г. е член на Editorial Board, Journal of the Balkan Union of Oncology - JBUON).

Доц. Александрова има над 40 научни участия на конгреси и конференции в страната и чужбина, една монография и съавторство в две, над 30 публикации в наши и чужди списания в областта на хирургичното лечение на туморите на млечната жлеза.

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Представеният от доц. Елена Александрова дисертационен труд е написан на 175 страници (реално 170, тъй като първата номерирана страница е с номер 6), както следва: въведение и аналитичен обзор на литературата (57 страници – 33.5%); цел,

задачи (1 страница) пациенти и методи (12 страници – 7.1%); резултати (17 страници – 10.0%); обсъждане (36 страници – 21.2%); изводи (3 страници); приноси (2 страници); списък на публикациите към дисертационния труд (4 страници); литературна справка (29 страници – 17.1%); благодарности (2 страници). В този си вид дисертационния труд следва класическата структура на научен тезис, в който отделните части са правилно и точно балансирани и акцентуират върху научната новина и обсъждането ѝ.

Списъкът на ползваната при разработването на дисертационния труд литература наброява 266 заглавия (само две от които на кирилица, едното - автоцитат), като 91 от тях (34.2%) са от последните десет години (изключение правят фундаментални научни подходи и методи, оставащи „класически“, които точно и на място са цитирани). Списъкът на литературата не е механичен и симулативен – в текста са коментирани части от всяко научно съобщение в приложената справка.

Изборът на темата на дисертационния труд е прецизен и много актуален. Темата е с голяма здравна и социална реверберация. Тя има и съществено значение за бъдещи научни проучвания в областта на клиничната онкология и по-специално сенологията.

Доколкото в съвременната медицинска литература не съм срещал много подобни анализи (а в родната литература те практически отсъствуват), той се явява не само актуален и дисертабилен, но и уникален за българската медицинска литература.

Целите на научното изследване са логично изведени от литературната справка; методологичните подходи за достигане на

набелязаните цели са правилно подбрани, и от тях напълно логично следват и поставените конкретни задачи.

Това, което прави дисертационния труд особено привлекателен, е методологичното разнообразие на статистическите подходи за решаване на конкретни задачи – тук са включени както безспорни „класически“ методи, така и иновативни и в значима степен еднозначно интерпретируеми съвременни методи. За отбелязване е стремежът на дисертанта да не се „обляга“ само на един статистически метод при оценка на състояние или тенденция. Изведените от този анализ обобщения имат (не само!) методологично, но и теоретическо значение. Езикът и стила на дисертационния труд е жив и съвременен книжовен, изложението е богато онагледено с напълно подходящи графики и таблици, добавящи не само допълнителна информация, но и допълнителна убедителност на тезата. Дисертационният труд съдържа 9 таблици и 16 фигури.

Резултатите от научното проучване са детайлно обсъдени и анализирани и са правилно посочени от автора в 12 извода и 9 приноса. Изводите логично следват от резултатите в изложението и кореспондират с поставените от автора задачи. Приемам напълно изводите в дисертационния труд на доц. Александрова.

Доц. Александрова е отбелязала следните приноси на дисертационния труд: научно-теоретични (4 на брой) и методологични и научно-практически (5 на брой). Приемам научните приноси с уговорката, че научно-теоретичен принос 1.4. в тази си формулировка звучи като претенция за авторство над органосъхраняващите методи при гърдата.

АВТОРЕФРАТ

Авторефератът към дисертационния труд е написан на 40 страници, съдържа 8 таблици и 16 фигури и повтаря структурата на дисертационния труд, без излишно да го обременява с данни от литературния обзор, пътищата за формулиране на целта и задачите и голяма част от обсъждането на постигнатите резултати.

В същото това време авторефератът съдържа най-съществените части от резултатите и изводите от проучването, позволяващи на непредубеден читател да си състави точно и ясно мнение както за значимостта на проучването, така и за валидността на получените резултати и изводи.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

По темата на дисертационния труд е представен списък, състоящ се от 7 отпечатани научни съобщения в списания и сборници, 17 научни съобщения на конгреси и конференции с отпечатани резюмета и едно участие в монография.

От представените научни съобщения в научната периодика считам, че тази, отнасяща се до лъчевоиндуцирани карциноми на гърдата след облъчване на болест на Ходжкин в млада възраст, няма отношение към темата.

По същата причина твърдя, че участието в монографията под моя редакция, отразява целия онкологичен опит в сенологията на доц. Александрова, но не би следвало да се приема за публикация по темата на дисертационния труд.

Считам, че част от представените научни съобщения нямат връзка с темата на дисертационния труд [№№ 2 и 5], докато друга група [№№ 4, 9 и 12] имат твърде периферно значение за отразяването на съществени части от дисертационния труд. От приложената справка човек остава с убеждението, че основната публикационна активност на дисертанта е била насочена към SPECT-СТ и приложението ѝ в диагностиката на първичните и рецидивни карциноми на гърдата.

Не споменавам патента за изобретение № 62379/29.10.1999 г., тъй като вероятно е бил рецензиран впоследствие при процедурата за хабилитация на д-р Александрова през 2001 г.

Въпреки критичните бележки, считам, че съществена част от обема на дисертационния труд е била представена на научната общественост, обсъдена, неоспорена и потвърдена, което съставлява значително достойнство на научното изследване на доц. д-р Елена Александрова.

ЗАБЕЛЕЖКИ

Дисертационният труд съдържа списък на публикациите по темата на дисертацията, но не и Приложение № 1, за което се твърди в автореферата, че е част от дисертационния труд (и логично изглежда да е така).

Изводите в дисертационния труд и автореферата се различават по брой (12 в дисертационния труд и 11 в автореферата, при това в автореферата има два извода с номер 4) и съдържание. Това води до неяснота кои изводи са окончателни за дисертанта. Подобен подход считам за неприемлив.

От друга страна авторефератът на дисертационния труд съдържа цял раздел, озаглавен «Заключение» (каквото в дисертационния труд няма), който му придава неприемлива тежест на самостоятелен научен документ!

Забележките не намаляват в никаква степен стойността на дисертационния труд, но създават неприятно усещане за забързаност, липса на концентрация и желание за доработване до последния момент.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Доц. д-р Елена Димитрова Александрова представя дисертационен труд в една изключително актуална съвременна област. Веднага следва да се отбележи, че възприетият от нея подход за далечно проследяване на ранните карциноми на млечната жлеза, лекувани с органосъхраняващи методи, както и прецизния статистически анализ и критичната оценка на достоверността на данните, е уникален за страната. Използваният от нея собствен богат клиничен материал и микса от класически и модерен биостатистически инструментариум при анализа и оценката на резултатите, е определено пионерски за страната. Получените резултати и изводи са неоспорими, тяхното практическо приложение е голямо. Направените забележки не омаловажават в никаква степен отличните резултати в дисертационния труд.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията за качествени и количествени критерии за развитието на академичния състав, залегнали в Правилника за

условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СБАЛО-ЕАД.

Макар дисертационният труд на доц. д-р Елена Александрова за придобиване на образователната и научна степен „доктор на медицинските науки“ да носи сходно заглавие с това на дисертационния труд за придобиване на степента „доктор“ („кандидат на медицинските науки“), двата научни труда се различават фундаментално и по предмета на проучването и по резултатите.

На основание на изложеното по-горе, имам всичкото основание да предложа на почитаемите членове на научното жури да присъди на доц. д-р Елена Димитрова Александрова, дм, научната и образователна степен „доктор на медицинските науки“ по научната специалност „Онкология“ (03.01.46).

19.10.2013, СОФИЯ

Рецензент:

/ проф. д-р Страшимир Иванов Каранов, дм /